

ולמרות הכל — קיימת הדת היהודית במחותרת

(מעשים נפלאים של מסירות-הנפש מפי עולים חדשים מעבר למסך הברזל)

תינוקות שנשבו מפגנים:

אנחנו יהודים!

הרי הדברים לא ייאמנו כי יסופרו, עד מה עצומה משיכה סמויה זו של אחים אובדים ותועים, שהבולשביקים טש-טש בהם את צלם האלקים זה מכבר, אך הם נמשכים אל כל פירור של "ידידישקייט", כספרים אל האור, אף כי היותם יודעים מראש מהו המחיר היקר שהם צפויים לשלם בעד "תענוג" זה.

אי הניב לתאר את התשוקה המיסתורית, המפעפת בלב הנער היהודי, שכלו מורכב מ"תינוקות שנשבו", לר-קוד ברבבותיו ב"הקפות" של שמחת-תורה, ליד בית-הכנסת הגדול של מוס-קבה רבים ממנו אפילו אינם יודעים לריקוד ולשמחה מה זו עושה, אינם יודעים את מהות ההג ואת הסיבה ל"הקפות", אבל המשיכה הפנימית מדר-בנת אותם להרים את שופרת הטלפון כבר באמצע חודש תמוז, לחייג אל מש-רד הקהלה היהודית ולהתעניין: באיזה תאריך יחול ההג ורוקדים בו ליד בית הכנסת היהודי...

הריקודים עצמם — עין לא ראתה התלהבות כזאת. צעירים מן ה"קומסו-מול" מדלגים באויר ושואגים "שמע יש-ראל", הם מפגנים וקוראים: "יהודים אנחנו", מבלי לשים לב לסוכני בולשת המעורבים בתוכם, אשר יתבעו מהם ל-מחרת היום את מלוא המחיר... קרו מק-רים רבים שצעירים נאשמו בתא המפ-לגתי, בהפגנת זיקה ליהדות, אך כאשר ניסו להעמיד פנים ולהתכחש ל"עלילה" כזאת הטיחו בפניהם החוקרים והלא אתנו יחד לקרחם בשמחת תורה ליד בית הכנסת! — ולשם אישור נוסף הצי-גו בפניהם צילום ברור, שהסריטו בי-שעת ה"הקפות"...

שלושה סיפורים על יום-הכיפורים מי מסוגל לתאר את עצמת ההתרג-שות ואת הרטס המחלחל שבנבי כל נפש יהודית בפרוס היום הקדוש, יום הכיפורים, לעת אמירת "כל נדרי? מצו-יים ברוסיה יהודים שבכל ימות השנה אין רגלם דורכת על סף בית-הכנסת, אם מיראה ואם מתוך התרחקות? יהו-דים שכל שבתותיהם הול, שמטבחם טריף, שאינם יודעים צורת אות יהודית, שאין להם שם עברי רק בפנקס-הזהוי שלהם הוטבעה החותמת בדיו אדומה: "יעוריי", אך כיון שמתקרב ובא יום הכיפורים עוברת בהם הלחלה, הם נו-כרים במוצאם ונוהרים לתפילה בבית הכנסת בכל הדרכים, במחיל של סיכון רב ובעזרת תחבולות מחוכמות ונוגעות ללב, מעשה באחד יהודי שחיפש אמת-לא להשתחרר מן העבדה ביום הקדוש, כדי שיוכל לבקר בבית הכנסת, וכדי להערים על ה"קומיסאר" המפקח על העבודה מטעם הממשלה לקח סכין ופצע בדמ-סך את ידו עד שהחל דמו שותת הוא גלקה אל המרפאה, שם חבשו את ידו והחזירנה, כי לא תצלח לעבודה

הגרוע יותר מכל הקהל הקדוש, היה הפעם קשה לי להשלים בלב עם רעיון כזה, וכאשר סוף-סוף זכיתי לכך ויצא-תי אל הקהל מצאתי ביניהם אחד שבא הנה ישר מאיזה מקום לא-הוגן, ולא יכולתי להחליט בלבי, שהנני גרוע א-פילו מגידה שכמותו, עד שלבסוף עלה בלבי הרהור: אלמלי אני הייתי במקומו, הרי לא הייתי הולך אחרי שמלאי תא-והתי אל שולחנו של אדמו"ר, בעוד ש-הוא בא הנה על אף הכל, הרי שהוא טוב ממני...

חסדשלום בהשפעת חברים לא-טו-ביסו!...

המשל כושל ר' ברוכיל מכוזיבוז

לעומת זאת היה מארחי מספר ברצון על אחרים, אם כי תוך הקפדה מלאה שלא לגלות את שומתיקה וערי מגורי-הם של אנשים שעודם בחיים ועדיין לא נגאלו מ"שם", בחששו פן יבולע והם. באמצע הדברים עצם את עיניו והחל מתנועע, הפליג במין דביקות ואמר: הוא ואספר לך מעשה ברבי ברוכיל ממוז-

כבר חלפה שנה תמימה מאז הגיעה ארצה משפחת העולים ההרדים הסוביי-טית מרוסיה. היא משפחה ברובת ילדים מסולאים, ילדיהן יהודיים ב"עטיפתם ה-אוריגנלית", והיינו: מתולתלי-פיאות, בע-לי מבט ביישני וספוג יראת-שמים, יידיש עסיסית מתנגנת מפיותיהם וצלילי הוויות דאבני רבא! דבר זה מעורר פליאת כל רואיהם, שכן כמעט ולא יאומן הדבר שעוד יש ברוסיה טיפוסים כאלה...

אשתקד בימי הסליחות חם המריאו מוינה, תחנת-הביניים שלהם בדרום-ממוסקבה לארץ ישראל — ועוד היום ניכסת מבין ריסיי-עניהם ההשתוממות, כאילו טרם הספיקו לעכל היטב את המחשבה המרגינה הזאת, שהם כבר בני חורין ושרויים בתוך עמם, בארץ חמ-דתנו.

עליתי באחד הערבים לבקר את בני המשפחה במעונם, ישבתי במחיצתם ש-עות אחדות וכולי קשב: הם סיפרו לי בפשטות גמורה על חיי היהודים ברוסיה והאידיא, אסירי עני וברזל, שתוכם ר-צוף מסירות נפש בפועל ממש. הם סיפרו על ה"נקודה היהודית" הלוהשת בלבב אלפים ורבבות מבני עמנו, אשר הצבת הרדונות הבולשביסטית לא יכול לה; ועל עשרות גבורי-רוח שרידים, יחידי סגולה, הממשיכים פהושם לר-קום את מסכת החיים היהודית המופ-לאה במלוא המקוריות, כדרך שפרכו החיים בקיבוץ היהודי הגדול לפני פרוץ המהפכה. וזאת — על אפם ומתחת ל-אפם של אנשי הרשות.

בזה אחר זה קלחו מפיו של בעל-הבית היושב למולי סיפורים ומעללי-גבורה של אחינו בעמק-הבכא, המחרי-פים את נפשם כדי שלא לוותר אפילו על קוצו של יו"ד מן היהדות. ואולם יותר מכל נגע ללבי הסיפור החי, ש-נפרש לעיני בדמות דיוקנו של המספר עצמו: יהודי חסיד (מחסידי טריסק) ובעל הדרת פנים, אציל ונלבב, שסטן בהליכותיו להפליא, כשמסביבו הילדים החמודים שלו, כשתילי חיתים, ילדי "ח-די" טיפוסיים לכל פרט ודקדוק, משל לא נולדו במוסקבה כי אם במאה-ישע-רים...

"איך זה מצליח יהודי במוסקבה, 50 שנה אחרי ה"ריבולוציה", לחנך דור-ישרים כה מפואר, ורע ברך ה"ז" — שאלתי את איש-ישיבה בתמיחה. אבל הוא העדיף לשתוק ומיאן לדבר אודות עצמו ולו מלה אחת. רק הסתכל הישי-שה בת ה-80, זו הלמדנית, זו שלימה את הצאצאים בעמק-הבכא "סידור" ו"חומש" ו"משנה" ו"התהלת גמרא" (א-כן, גם זאת!), מכיון שהאב נאלץ לע-בוד רוב זמנו ותלמוד-תורה יהודי שוב אינו בנמצא בכל רחבי ברית המועצות, לא בגלוי ולא במחותרת, רק היא הגישה לשמע שאלתי ואנחה נפלטה מפיה: "כי הצלתנו שם אין זו רבותא, לבי דואג מה יהא עם הילדים כאן, שלא יתקלקלו

ОДЕССКИЙ
ДОМ АТЕИЗМА
ДВОРЕЦ КУЛЬТУРЫ
им. Леси Украинки
(ул. Шевченко, д. 2)

ОКТАБРЬ

13

ОКТАБРЯ

1939 г.

ПРАВДА ОБ ИУДЕЙСКОМ
РЕЛИГИОЗНОМ ПРАЗДНИКЕ
„СУДНЫЙ ДЕНЬ“
(„НОМ-КИПУР“)

КАК ПРОИЗОШЕЛ ЭТОТ ПРАЗДНИК
Кому нужен „Ном-кипур“ и кому от него польза, а кому вред

От каких грехов и как призывают раввины очищаться верующих евреев в этот день и какие жертвы от них требуют

О праздниках трудящихся 1-е МАЯ и годовщине Великой Октябрьской социалистической революции

Дорогие товарищи! На эти вечера и другие вечера, посвященные вопросам религии, в нашем театре „Судный день“. Вы получите ответы на вопросы: что такое „Судный день“, почему он существует и т. д.

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ КОНЦЕРТ

Вход свободный. Начало в 8 час. вечера

ОКТАБРЬ

13

ОКТАБРЯ

1939 г.

הפגנה של "בזבוזיניקים" בליל "כל נדרי" אם כתום 40-50 שנה מאז המהפכה עדיין צריכים הקומוניסטים לנהל תעמולה אנטי-דתית — זה סימן טוב ומעודד!

ואיש שיחי מתנער מדביקותו ומפרש לי את כוונתו: — כאשר הייתי רואה במוסקבה, ובקיבו, ובאחיסה או בלניני-גרד, את היהודים הנידחים-שבנידחים והם נמשכים בעבותות סמירים אל ה-יהדות, אל בית הכנסת, אל כזית מצה או לריקודים של "הקפות" בשמחת-תו-רה, הייתי בוש בפני עצמי ומהרהר, אלמלי אני עצמי הייתי כליכך מרוחק מן התורה היהודית כמותם — כלום הייתי מסתכן ועושה כדרך שהם עו-שים!?

בו, כדי שתדע עד היכן הדברים מגי-עים. הרבי ר' ברוכיל איחר פעם בליל-שבת לבוא ל"שולחנו" והתמהמה זמן רב, לבסוף נכנס והתערב בין הקהל והסתכל בפני החסידים, אך שב על עקבותיו חזר לחדרו, השתהה רגעים מעטים ויצא לערוך את ה"שולחן". ל-מחרת שאלו אותו מקורביו לפרש ה-נהגותו בליל-אמש? והרבי הסביר: ר-גיל אנכי שלא להתחיל בעריכת ה-"שולחן" בטרם נתברר לי, שאני הוא